Anul al 54-lea | 14 Pagini | EXEMPLARUL { In România: 5 lei / In străinătate: 6 lei } | 14 Pagini | Nr. 298 Vineri 29 Octombrie 1937

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. No. 120.288/932

BIBLIOTECA CENTRALA a „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

ABONAMENTE IN ȚARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25

CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

FONDATOR: LUIGI CAZZAVILLAN

ABONAMENTE LA „VESELIA" „UNIVERSUL COPIILOR" ȘI AL TINERETULUI" ZIARUL CĂLĂTORIILOR Câte 220 Lei pentru 12 luni în țară

DIRECTOR: STELIAN POPESCU

Douăzeci și unu de ani dela moartea generalului Dragalina

Compoziția pictorului Ștefănescu-Prahova

Generalul Dragalina, eroul dela Jiu, rănit în toiul luptei, predă comanda colonelului în subordine.

Eroul dela Jiu

S'au împlinit 21 de ani dela moartea generalului Dragalina, — moarte de erou, pe câmpul de onoare.

Originar din Banat, vlăstar al unei familii străvechi românești, Dragalina a fost ofițer în armata austro-ungară dela 1 Decembrie 1883 până la 1 Decembrie 1887, când a părăsit-o, îndemnat de instinctul național ce i-a impus să dezbrace uniforma străină ce-l înăbușa și să o înlocuiască cu cea românească. El a trecut Carpații în țara liberă și a cerut să i se acorde marea cinste să slujească în oastea românească, — cerere care a fost admisă de ministrul de război pe ziua de 10 Decembrie 1887.

Ofițer de elită, el a dovedit în toată activitatea sa militară, cât de pătruns a fost de îndatoririle sale ostășești, de spiritul de disciplină și de sacrificiu, de sentimentul adânc și nobil al patriotismului pe care l-a asociat totdeauna cu ideia înfăptuirii idealului nostru național.

Dragalina a avut mai de mult previziunea prăbușirei monarhiei habsburgice, căci el cunoștea slăbiciunile și păcatele ei seculare, neputința conducătorilor săi de a-i prelungi agonia împotriva voinței hotărâte a naționalităților de a se libera de sub jugul lor apăsător și umilitor.

Când a izbucnit războiul european, provocat de insolențele Austro-Ungariei la adresa Serbiei, Dragalina a prevăzut consecințele sale în domeniul militar și politic, ca și apropierea momentului istoric atât de mult dorit al trecerei armatei noastre peste Carpați, în Banat și în Transilvania.

Când România a declarat război Austro-Ungariei, generalului Dragalina — bănățeanul — i s'a încredințat comanda diviziei I-a, a cărei misiune a fost să atace trupele inamice ce erau concentrate în regiunea Cernei și să ocupe o parte din Banat.

Cu toate împrejurările critice ce s'au ivit apoi în cursul desfășurării operațiilor militare, grupul de la Cerna, comandat de generalul Dragalina, a săvârșit acțiuni eroice. În ziua de 11 Octombrie generalului Dragalina i s'a încredințat comanda armatei I-a, care avea misiunea să oprească înaintarea armatei germane prin defileul Jiului. În acest scop el a luat măsurile impuse de situație. A doua zi însă, pe când inspecta trupele din defileul Jiului, generalul Dragalina a fost grav rănit de gloanțele mitralierelor dușmane.

El a căzut ca un erou, în fața inamicului, pe câmpul de onoare și numele său va rămâne înscris în paginile istoriei războiului pentru întregirea neamului nostru.

(Continuare în pag. 3-a)

D. MAREȘAL RYDZ SMIGLY A PĂRĂSIT MARȚI ȚARA

D. mareșal Rydz Smigly, care a participat la serbările dela Sinaia, a părăsit Marți țara plecând în Polonia.

Istoria contimporană a Poloniei, care începe cu lupta pentru independență și restaurare, urmată de opera consolidării statului reînviat într'o Europă de drept, este strâns legată de activitatea a două personalități: mareșalul Pilsudski și mareșalul Eduard Rydz Smigly.

Henri de Montfort, membru al Institutului Franței, are dreptate când consideră pe cei doi mareșali: *„constructori ai Poloniei moderne"*.

În epoca dinainte de războiul mondial, când prea puțini credeau în reînvierea Poloniei, din cauza situației tragice a națiunii polone, împărțită între cele trei puteri mari, — Rusia, Germania și Austro-Ungaria, — doi oameni au crezut în săvârșirea acestei minuni, călăuziți de cel mai infocat și nobil patriotism, ca și de principiile ce sunt la temelia dreptului popoarelor de a dispune liber de soarta lor: Pilsudski și Ridz Smigly. Cu toate că în adolescența sa, Rydz Smigly a fost atras de studiul artelor frumoase, când Pilsudski a luat inițiativa curagioasă a înființării faimoaselor societăți de tir, prin care s'a urmărit formarea legiunilor militare, ce au avut un rol atât de însemnat în cursul războiului, el și-a dat seama că datoria sa este să contribue la organizarea și întărirea forțelor armate ale națiunii sale, în vederea luptei pentru restaurarea și independența Poloniei.

De aceea, din August 1914, tânărul Smigly Rydz a luat parte la toate campaniile legiunilor, dovedind eminente însușiri de animator, de organizator și de luptător, care l-au și impus du-

D. mareșal RYDZ SMIGLY

pă doi ani, la comandamentul acestor formațiuni militare în urma retragerii lui Pilsudski.

În timpul ocupațiunii unei părți însemnate din teritoriul Poloniei de armata germană, — în 1917 — Rydz Smigly a luat comanda organizațiilor militare secrete P. O. W., care au luptat în condițiuni eroice pentru înlăturarea jugului străin și câștigarea independenței. Prin experiența ce o câștigase și prin calitățile sale ostășești, acest prețios colaborator al mareșalului Pilsudski a îndeplinit în timpul războiului din 1920, împotriva armatelor roșii ce invadase teritoriul Poloniei abia liberate, o misiune foarte grea și plină de răspundere: rezistența și contraofensiva. El a fost animatorul, care a restabilit încrederea și a pregătit, în înțelegere cu mareșalul Pilsudski și generalul Weygand, bătălia depe Vistula, care s'a terminat cu victoria armatei poloneze și încheerea tratatului de la Riga, în care Sovietele au recunoscut actuala frontieră orientală a Poloniei.

O altă misiune importantă, pe care a adus-o la îndeplinire cu deplin succes mareșalul Rydz Smigly, a fost aceea a organizării moderne a armatei poloneze, înzestrarea sa cu armament și material de război, precum și aceea a industriei naționale pentru apărarea națională.

Continuator al politicii constructive inaugurată de marele său predecesor, Pilsudski, mareșalul Smigly Rydz este și continuatorul politicii alianțelor ce asigură Poloniei amiciții sigure și legături durabile, în cadrul intereselor sale și ale păcii europene.

Mare și sincer amic al României, a contribuit la întărirea și desvoltarea relațiunilor între cele două națiuni vecine și aliate, impuse de interesele lor comune, de situația lor geografică și de apărarea principiilor ce sunt la baza Europei de drept.

Smeura a rodit a doua oară

Ploești, 26 Octombrie

D. Victor Alexandri, pensionar din Ploești, care posedă o vie la Chițorani, din județul Prahova, ne-a adus la redacție mai multe ramuri de smeură, care au fructele coapte, din al doilea rod pe anul acesta.

Ca înfățișare, fructele se prezintă la fel cu cele din primul rod, însă nu și ca gust.

Bilciurești, 26 Oct

În grădina d-lui agronom Georgescu, smeura a dat recoltă a doua oară.

Resctricție la căsătoria evreilor emigrați din Germania în Danemarca

Copenhaga, 26 (Radio Central). — *Ministerul de justiție danez a dat o ordonanță prin care evreii emigrați din Germania n'au voe să se căsătorească nici în Danemarca cu femei de origină ariană.*

Teroriști arestați la Belgrad

Belgrad, 26 (Radio Central). — Poliția din Belgrad a arestat patru teroriști. La percheziția făcută la domiciliul unuia din ei, s'a găsit 2 arme și 30 revolvere, dintre care câteva fusese furate chiar dela poliție.

Banca Națională a subscris 25 milioane lei pentru fortificarea granițelor

La apelul către țară, făcut de d. președinte al consiliului de miniștri, pentru strângerea de fonduri necesare apărării și fortificației granițelor noastre, Banca Națională a răspuns, subscriind suma de 25 milioane lei.

Tragedia copiilor din Țara Bascilor

Ei au fost trimiși de guvernul republican în țări străine

Roma, 26 (Rador). — *Ziarul catolic „Avvenire d'Italia" desvălue într'un articol publicat azi unul din cele mai tragice aspecte ale războiului din Spania.*

Ziarul arată că Sfântul Scaun se interesează în clipa de față, în mod stăruitor, pe lângă guvernele țărilor, în care fostul guvern republican din Țara Bascilor a transportat sute de copii basci, în mare parte contra voinței părinților. Vaticanul cere ca acești copii să fie redați familiilor lor.

Aproape toți părinții nu știu în ce țară se află copiii lor, deoarece aceștia au fost transportați în străinătate cu o destinație neprecisă și cu documente false. De atunci, familiile respective nu a primit nici o știre despre copiii lor.

Printre documentele găsite la Santander după cucerirea orașului de către armata naționalistă, figurează și o listă de copii trimiși în Rusia-Sovietică. Fiecare copil este marcat printr'un număr și prenume, fără nici o indicație asupra familiei copilului, deoarece fostul guvern basc pretindea că copiii nu aparțin familiei, ci statului.

Reprezentanții Angliei, Franței și Belgiei, rugați de un delegat apostolic, au reușit să intereseze guvernele respective la opera de repatriere a sărmanilor copii smulși familiilor. Din cercetările făcute de Sfântul Scaun reese că toate guvernele care au primit pe acești copii sunt favorabile repatrierii lor. Unii dintre copii au și obținut dreptul de a se întoarce în patrie.

Repatrierile copiilor întâmpină totuși serioase dificultăți din partea autorităților anumitor țări, care pretind o cerere formală și legalizată pentru fiecare copil. Acest lucru nu este însă lesne, ba chiar imposibil de realizat în unele cazuri, din cauza incertitudinei familiilor cu privire la reședința copiilor lor.

Generalul Drăgălina

21 DE ANI DELA MOARTEA LUI

de RADU D. ROSETTI

Cel d'ntâi oștean mort pe care l'am văzut în timpul războiului, a fost generalul Drăgălina.

Drăgălina, cu *ă*, nu cu *a*, cum i se rostește de obiceiu numele.

Sfârșit de Octombrie 1916. Insuflețire mare din cauza comunicatelor Marelui Cartier, cari vesteau biruințele dela Bratocea și Dragoslavele — 2000 prizonieri și luare de tunuri și muniții — apoi întristare la știrea morții odraslei regale, principele Mircea; și de-odată, ca un trăznet, informația ziarelor cu încetarea din viață a eroului dela Jiu.

I-am văzut trupul schilodit, întins pe catafalc, în Biserica Albă din București, cu coroana gloriei la căpătâi — *REGELE, recunoscătoare amintire viteazului general Drăgălina* — am urmărit și eu parada înmormântării, în fruntea căreia mergea chiar Suveranul țării; m'a înfiorat și pe mine sunetul gornistului *Pentru onor*, pe când cosciugul învelit în eșarfa tricoloră era așezat pe un afet de tun, — și-apoi *Rugăciunea*, cântată de trompeții regimentului 56 infanterie, aduși de pe front; dar, prin ceața timpului, tabloul s'a șters, a rămas doar amintirea.

1916, la Bușteni. Brigada 7-a infanterie, compusă din regimentele 20 Teleorman și 5 Vlașca—regimente cari aveau să lupte peste un an la Jiu — a săpat tranșee sub comanda „colonelului cu stea" Drăgălina, și acum, la jumătatea lui Noembrie, după ce-a sfârșit lucrarea, e inspectată de generalul de corp de armată, care mulțumit de cele văzute, e vesel și'și poftește ofițerii la o masă comună în sala Ursu.

Viforniță să nu dai un câine afară. Petrecerea camaraderească se prelungește până târziu, când fiecare se îndreaptă spre casă. Colonelul, firește, la comandamentul brigăzii.

Dar, când să intre... *Parola!*

Fie c'a uitat-o, fie că vrea să pună santinela la încercare, colonelul tace, și soldatul întinde pușca:

— Parola, că trag! răcnește omul datoriei.

— Ce, ești nebun? Nu vezi că sunt comandantul vostru?

— Caporal de gardă, vin de recunoaște pe d-nu comandant! strigă din nou soldatul, fără a mișca pușca din poziția de tragere.

Caporalul nu se lasă convins:

— Înaintează la ordin, și dă parola.

— Ce dracu! nici tu nu-ți cunoști comandantul?

— Eți fi d-voastră, dar fără parolă nu treceți...

Și aleargă la șeful de post, care s'a nimerit să fie publicistul și ziaristul George Scrioșteanu, dela *Universul*, și care, deși recunoaște în mogâldeața încărcată de zăpadă, ce tremură în bătaia crivățului, pe „d-nu colonel Drăgălina", pregetă.

— Ce stai la gânduri, sergent? Mă cunoști, ori nu mă cunoști?

Lui Scrioșteanu i-e frică să nu fie la mijloc o capcană, în care caz, vai de el și de cei ce-l ascultaseră, dar pe de altă parte se gândește că s'ar putea să fie și-o scăpare din vedere a comandantului, care a uitat să ia parola, — până se hotărește:

— Vă las, dar numai dacă-mi dați cuvântul de onoare că nu voiu fi pedepsit nici eu, nici ostașii cari v'au oprit.

— Iți dau cuvântul meu, rostește însfârșit ușurat colonelul.

Și la comanda „garda afară" ostașii fac front și salută.

N'apucă, însă, să se culce iar, și sergentul e chemat în camera comandantului.

Caporalul de gardă și soldații îl privesc speriați. Nici lui Scrioșteanu nu-i miroase a bine.

— Ne-am dus pe copcă, domnule sergent, rău ai făcut că i-ai dat drumu.

Sergentul deschide ușa, salută și așteaptă. Colonelul Drăgălina îl poftește la un pahar de ceai cu rom, — soldaților nu poate să le dea decât câți-va gologani, să-și desmorțească oasele a doua zi cu un rachiaș, la cârciuma de peste drum — îl bate pe umăr, îl privește drept în ochi, și-l felicită:

— Bravo! Când vei pe front, să știi că în luptă sunt momente critice când nu trebue să urmezi orbește ordinele date de superior, — or cât e știut că'n oștire „ordinul se execută, dar nu se discută" — fiind-că intervin situații pe cari mai marele n'avea de unde să le bănuiască. Atunci, trebue să ai tu spiritul de observație, să iei singur inițiativa, să nu fugi de răspundere. Intr'un cuvânt, nu trebue să ții numai buchea. Sunt împrejurări când trebue să deslegi tu, pe loc, problema.

— N'a trecut nici un an, și în luptele dela Jiu, am văzut câtă dreptate avusese, îmi spune amicul Scrioșteanu, care-mi istorisește sugestiva poveste.

A doua amintire e din zilele de restriște dela Iași. Fiii generalului Drăgălina— unul comandor, altul general și el acum, cu *Mihai-Viteazu* pe piept — mi-au încredințat carnețelul modest, cu coperta de mucava, în care Eroul dela Jiu, acasă, pe munți sau în tranșee, și-a scris însemnările zilnice, și în el citesc:

— *Vă îmbrățișează cu dragoste și vă binecuvântează al vostru tată, care se duce să-și facă datoria ca un vechi oștean.*

Mormântul acoperit de flori, spune mai bine ca ori cine cum și-a făcut „vechiul oștean" datoria.

Dar iată că glasul generalului vorbește și dincolo de mormânt:

„In ziarele de azi, la rubrica Eroii noștrii *citesc că fiul meu, căpitanul Drăgălina, a fost citat cu ordin de zi, fiind-că a fost rănit în luptă crâncenă susținută cu dușmanul pe care l'a pus pe fugă, după ce i-a redus tunurile la tăcere. E CEA MAI FERICITA ZI DIN VIAȚA MEA. Să trăești scumpul meu, Dumnezeu să te aibă în paza lui.*

Un Samurai japonez, dat ca pildă de patriot, nu putea să simtă altfel.

Am închis caețelul, mișcat, și l'am încredințat familiei.

...Dar acum, președintele Muzeului militar, care a luat cunoștință de el, nu trebue să-l mai lase în cutia unde e ținut cu sfințenie.

Alături de atâtea mărturii din marele război pentru întregirea neamului, repede, autograful nobilului ostaș, într'o ramă de aur.

Alături de cenușa eroului necunoscut, la loc de cinste, sufletul unui alt erou, de-asemenea cunoscut.